

ПРАЦЯ

ОДИНОКА—УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно
економічний тижневик у
Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
Для Галичини 2.50 дол.
Для України 2.50 дол.
Для п. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс.
від стиха. Більші по 200 рс. За
всякі оголошення платять ся з
гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до спону
В нас є сила Козаків!

Не роздучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Як роблено в Галичині польськi вибори.

Безсторонний польський голос.

Хто має кращу пам'ять, той ще певно не забув, як перед 4—5 роками зеднані військові сили Німеччини наступали на французьку кріпость Верден. Німці робили підступ за підступом, атак за атаком, полишали перед фортами кріпости гори своїх трупів, десяткували свої найкращі частини — й кінець кінцем одступали з нічим. Верден стояв непереможно. Звідси незабавом почався й німецький відворот, який скінчився розгромом і ганебним для Німеччини миром.

Оттаким непереможним Верденом уявляється нам українська Сх. Галичина в останніх роках. Ворожа польська сила раз за разом робить проти неї нові атаки, щоб її зломити. Першою атакою була конскрипція. Польща хотіла, щоб українська людність своєю участю в тій конференції дала ніби-то свою мовчазну згоду на приналежність Галичини до польської держави. Другою атакою була данина, якою Польща хотіла осягнути тої самої цілі. Нарешті прийшла трета і найбільш рішуча атака вибори до польського сойму. Але східно-галицький

же трудно, бо цей може побідити не стільки своєю силою, скільки своєю великодушністю, вітвертістю й взагалі моральною перевагою. Колиж мати перед собою ворога безчестного, підлого, низького, над яким відчуваєш свою безмежну зверхність, то тут вже ніколи не буде спокуси піддатися йому, а боротьба буде провадитись до останнього віддиху. І та боротьба мусить скінчитись перемогою добра над лихом.

Коли ще потрібні докази польської безчестности, підлоти й низькості, то вибори до польського сойму, які щойно відбулися в Сх. Галичині, дають таких доказів аж надто багато. Польська безоглядність зайшла в цім випадку так далеко, що викликала проти себе протести навіть з польської сторони. Один з таких протестів ми хочемо тут навести, аби всі побачили, якими засобами послугується новоутворена польська держава, щоб здобути до неї неналежний український Верден.

Маємо перед собою статтю польської газети „Дзєннік Людови“ п. т.: „Як воевода Юристовскі робив вибори, або виборчі злочини у Станиславівськiм воевідстві“. Колиб подібна стаття стояла в українській часописі, то її можнаби було вважати за пересаду, за згущення фарб. Але тут про польські злочи-

не, а понятте про польську владу ототожнювалось з поняттем гвалту і насильства (так воно вже є, пане ласкавий, і ніякі заходи тут вже нічого не змінять. Ред.).

„Перед виборами відбулись заряджені воевідством масові арештовання. Замикано найспокійніших горожан — Українців. До вязниць спроваджено тисячі української інтелігенції, людей спокійних і знаних зі своєї льоальности; донесення запевняли про кожного, що він є членом української „боївки“.

Стверджуємо, що ні в однім випадку судові влади не мали поводу до оскарження.

Арештовань dokonувано в спосіб, як облави на проституток. Певної ночі в ріжних місцевостях замикано вулиці військом або поліцією, з домів витягано жертв, кидано до поліції, а тоді до судових арештів.

Так очистивши терен, приступлено до виборів.

Як відбулося голосованне там де голоси віддавано на „хліборобів“ (ліста хрунівських кандидатів. Ред.) цього не знаємо. Чи однак ці зарядженя воевідства заохочуючо вплинули на українську людність, у тім належить сильно сумніваться.

На загальну увагу заслугує це, що по селах перевагаючи українських голосовано виключно на вісімку (ліста ендецьких кандидатів.

На річ листи ч. 8. спрепаровано згори 15 тисяч виключно українських голосів... Там, де виборчі лайдацтва були утруднені, як напр. у самім Станиславові та Коломиї, решту голосів „добиралося“ по українських селах. Зроблено це з такою безсоромністю, з такою самопевністю, що нині вже й не криються з тими ошуканствами й вітверто признаються до масових українських голосів, яких спрепаровано злодійським способом...

Коли додамо, що п. Юристовскі післав і до Турчанського повіту, урядника, який там „доробив“ для вісімки коло 6.000 голосів, то зрозуміємо, кому то вісімка завдячує мандату та українських голосів.

Той пан (себ то Юристовскі. Ред.), не може довше зіставатись на своїм становищу, — закінчує автор статті.

Поповнені злочинства мусять бути зразково нап'ятовані.

Для цього, щоб наші читачі могли справедливо оцінити цей польський голос, мусимо зазначити, що автори наведеної статті залежить не на тім, щоб поправити кривду, dokonану українській людности, а на кривді, dokonаній його власній партії. „Ошуканства тутешнього воеводи позбавили мандату польських робітників того округу, — элементує він. — Мандат нам зрабовано!“... Отже виходить, що колиб „нам“ мандату не було зрабо-

раїнська людина своєю участю в тій конференції дала ніби-то свою мовчазну згоду на приналежність Галичини до польської держави. Другою атакою була данина, якою Польща хотіла досягнути тої самої цілі. Нарешті прийшла трета і найбільш рішуча атака вибори до польського сойму. Але східно-галицький Верден стоїть, як стояв, незломний і твердий, а ворожі польські атаки лише причинились до його зміцнення й загартовання.

Нема сумніву, що за цими невдалими атаками послідує ще дальші, нові. Вже гомонять і про те, яка буде чергова атака: кажуть, що має бути військова бранка. Український Верден здолає витримати й відбити також і цей наступ. І найкращим союзником українським в його дальшій боротьбі, як і дотеперішній, буде безпримірна безчесність його ворога.

Це звучить парадоксом, але це так. Боротися з чесним ворогом ду-

Маємо перед собою статтю польської газети „Дзєннік Людови“ п. т.: „Як воєвода Юристовскі робив вибори, або виборчі злочини у Станиславівськім воєвідстві“. Колиб подібна стаття стояла в українській часописі, то її можнаби було вважати за пересаду, за згущенне фарб. Але тут про польські злочини оповідають самі Поляки: очевидно, що їм і книги в руки. Дамо слово цьому безсторонному і компетентному актови оскарження.

„Вибори в 53 виборчій окрузі, — читаємо тут, — виказали таку силу обманів, ошуств та гвалтів з боку воєвідської і старостинської влади, що це ніяким чином не може пройти безкарно. Вибори злочинства в тутешнім окрузі мусять бути предметом суворих доходжень. Юристовскі мусять бути негайно усунені, вибори мусять бути уневажені, як що не хочемо, щоб польське імя тут стало зненавидже-

гомоси віддавано на „хлоборобів“ (ліста хрунівських кандидатів. Ред), цього не знаємо. Чи однак ці зарядження воєвідства заохочуючо вплинули на українську людність, у тім належить сильно сумніватись.

На загальну увагу заслугує це, що по селах переважаючо українських голосовано виключно на вісімку (ліста ендецьких кандидатів. Ред.).

Після отриманих автентичних інформацій, до українських сел Косівщини масово впало військо, зіхалися урядники воєвідства, агенти поліційні, поліція, ріжні цивільні осібники. Селянам розголошувано, що Пілсудскі наказав голосувати, а як не буде виборів, то військо цілу зиму зостанеться по селах на утриманню громад. А коли саме з причини насильств бракувало людей до голосовання, коли людність не вдавалося стероризувати, тоді бралися до діла „функціонари“, які справу голосовання докінчували.

авторови наведеної статті залежить не на тім, щоб поправити кривду, доконану українській людности, а на кривді, доконаній його власній партії. „Ошуканства тутешнього воєводи позбавили мандату польських робітників того округу, — лементує він. — Мандат нам зрабовано!“... Отже виходить, що колиб „нам“ мандату не було зрабовано, колиб виборчі „ошуканства“ роблено не на користь „вісімки“, а на користь „польських робітників“, то й мови про насильства над українською людністю не булоби. Тим ціннішим є для нас цей голос, що він прозвучав не з симпатії до нас — польських симпатій, хочаб і соціялістичних, не потрібуємо! — а наслідком конкуренції серед самих польських партій. А яка картина „галицьких виборів“ виявиласяб тоді, колиб знайшовся такий польський орган, який одваживсяб сказати цілу правду задля

Осип Ю. Федькович

Три, як рідні брати.

(Дальше.)

XI.

Поховав я свою неньку, а сам обліг. Лежу, так лежу, що ледви й тямлюсь.

Аж тут уходить віт з десятником.

— А ти, — каже, — набрав у Жида на сяжні, чом не робиш?

— Коли-б я годен, я робив би, а так сами видите, що не годен.

— То дай заліг, — каже віт, — або підпишися на ґрунт.

— Довг, — кажу, — не пропаде, а я на ґрунт не підписуюся, бо до того є сироти, не лиш я. Коли подужаю, я довг відроблю, ще й камату йому заплачу.

Віт насварив на мене, та й пішов, але Жид не ждав: в тиждень, чи як, прийшов мене фантувати. А я ще лежу. Залисали і ґрунт і хату в заліг, — я сижу на постелі, та силкавав. Так ревне плачу, що аж серце з мене вискакує. Аж тут убігає Нестерюк Яків; убіг та й зупинився коло дверей.

— Добрий вечір, брате!

— Добре здоровя. Прошу: сідай!

— Най увесь гаразд у тебе сідає. А тебе забрали?

— Забрали, — кажу.

— Шкода, що і шкіру з тебе не здерли, — упік Яків.

— Від тебе, брате Нестерюку, — кажу я, — мені і таке слово миле. Ми в один раз товаришували.

— В один раз! — повторив Нестерюк гірко. — А тепер?

— Тепер я у печалі, у великій печалі. Не годиться мені вірного товариша займати.

— Ти дурень! ти дурень! — ще раз повторив Яків, а сам пішов, і „бувай здоров“ не сказав.

А другої днини приносить Жид письмо: — На тобі, пак, — каже, — Яків Нестерюк вже мене закутав за тебе.

— Як то закутав? — питаю.

— Отак закутав, що твою роботу перейняв на себе. Він пак сьогодні вже за тебе латри в лісі рубає.

XII.

Яків Нестерюк був з нашого села, парубок годний та щирий, такий уже щирий, що і не казати. Доки мене остригли, то ми собі товаришували, а потім уже і не бачились більше, бо він далеко від нас сидів, аж на другім куті. Тільки няня покійні мені оповідали, що він, доки я був у війську, остався від вітця і від матери, та тепер сам собі господарює, тільки з сестрою (бо їх лиш таки двійко було). Мене не раз кортіло до нього піти, відвідати, та все не смів; така то вже, бачите, натура. Як би був сам до мене не прийшов то хто знає, коли-б ми були і побачились.

Другої днини, чи що, прибігає до мене вечером.

— А що дієш, брате?

— А що би-м, — кажу, — діяв — лежу!

— А знаєш ти, чого я оце прийшов до тебе.

— Чутиму.

— Я хочу до тебе йти сидіти, або ти йди до мене!

— Як оце — питаю я.

— Отак! — каже Яків. — Ти хворий, хто знає, коли видужаєш, а тобі треба ко-го в хату, не то, щоб обходив господарство, а те, щоб тебе розважав. От Бог дає далі і весну на дворі: треба закладати, орати, сіяти.

— А твое-ж господарство?

— За моє не журись; я і свого догляну і тут буду. Так і завтра кочуюся хіба до тебе?

Я хотів щось казати, але він не дав, та й пішов, свищучи, у двері.

Іде дощ, доки іде, а потім і сонечко за-гріє. Отак і на мене Яків перенісся до мене, довг мій відроблений, сестри повислужувались та повертали домів, а я сам став помалу дужати. Яків у мене як рідний брат і мене розважав, і весну робить, і співає, як той соловій у гаю. Мені весело. Аж тут прибігає гайдук з бецерку.

— Іди, — каже, — пан староста тебе потребує!

Приходжу до старости.

— А що там, — каже, — небоже: подужав?

— Подужав трохи, — кажу.

— А дома як?

— От як, — кажу. — сироти вічні, без матери. Як мене, не дай Боже, покличуть, пропало все і ґрунт і господарство.

— А як ти слабував, хто тебе кутав?

— Яків Нестерюк, — кажу.

— Годний хлопець! — каже староста.

— А знаєш, чого я тебе кликав?

— Пан світлий скажуть!

— Прийшов тобі абшит.

— Мені абшит? — кажу я, а тут з рані дощі аж не стямився. Як то може бути, пане?

— Я писав за тебе до міністерії, бо мені жандар Тайвер усе уповів.

— Котрий то жандар? — питаю я.

— А той, що тебе на снігу замерзлого знайшов. Я все знаю.

— Пане мій годний! — кажу я, та й упав старості в ноги. — Пане мій добрий! Дай, Христе Боже, аби ви ніколи на лихе місце не ступили!

— Годі вже, годі, — каже староста. — А тепер іди собі домів, женися та ставай на господаря. Вже доста бурлакувати, час раз і людьми стати.

XIII.

— А що там? — питається Яків дома. Я показую йому обшит та й оповідаю, що мені староста казав. Яків посумнів.

— Нестерюку, — кажу, — брате! А ти не рад, що я вже на волі?

— Рад, — каже, — та й не дуже!

— А то чому соколе?

— Нічого, — каже, — все добре.

— Ні, ні, — кажу я, — ти мене так не збудеш; уповідай що таке?

— Отакє коли хоч знати: нам годі бути вже вкупі.

— А чому?

— Бо тому: ти оженишся.

— Ну, та оженюся; та відтак? А що би з того було, — кажу я, — як би ти мене послушав?

— Буду слухати, — каже.

— Дай свою сестру за мене?

— Ой?

— Та й бігме?

— А я що буду робити самий дома?

— Зо мною жити, коли ласка твоя. А ні, і ти женись, та станемо обидва газдами.

— Гм! — каже Яків.

самої правди! Та досить і цього, що сказано в статті „Дзенніка Людового“. Це досить добрий причинок до пізнання тих засобів, якими Польща хоче добути східно-галицький Верден. „Облави“ „ощуства“, „гвалти“, „виборчі злочинства“, „безсоромність“, дороблюванне голосів, облави як на проститутток — цей апарат до роблення виборів, уживаний не тільки в Станіславівським воевідстві, але в цілій Східній Галичині, добре характеризує моральний образ нашого противника.

Такими „охайними“ способами не можна здобути чужого обійстя, чужого великого ґрунту, а не те що цілого чужого краю. І тому, в свідомости своєї безмежної моральної зверхности над своїм безчестним, підлим і низьким противником, так свято вірує цілий галицько-український нарід у неминучість своєї остаточної перемоги.

„Америка“.

Балканізація Східної Галичини

Повновласти генерала Галера у Східній Галичині. Тому, що польська преса й польські урядові круги пробували заперечувати факт проголошення мілітарної диктатури в Галичині, подаємо отсим до відома повновласти Галера, які принесли „Вядомосьці Краковске“ в числі з дня 16 м. м. Там читаємо: „Генерала Станіслава Галера, інспектора V. армії з осідком у Львові, покликано запорядити всі міри, які моглиб запевнити повний спокій в „Малопольске Вєходней“. Уповноваженне, яке він одержав з тою ціллю від уряду, звучить: До пана генерала Станіслава Галера, інспектора V. армії у Львові. З огляду на те, що на областях воевідства львівського, станіславівського повторюються спроби викликати заколот і анархію в часі виборів, уряд припоручає п. генералови боротися з бандами, які появилися на сих теренах і подбати

що-до круга своїх функцій в диспозиції п. міністра внутрішних справ. 3. У крузі нормовання відносин між властями цивільними й військовими з метою забезпечити потрібні для війська умовини акції в напрямі загального безпеченства і спокійного переведення виборів, уповажняється п. генерала видавати іменем міністерства внутрішних справ обовязуючі розпорядки адміністраційним властям I. і II. інстанції на вище згаданій області. 4. Далі дається п. генералови „ад персонам“ право суспендувати функціонерів безпеченства в крузі ділання адміністраційних властей I. інстанції, та офіцерів... курінів, але тільки що-до провин які підпадають під круг ділання, припоручений п. генералови. Се право виконуватиме п. генерал через воевідства для яких рішення п. генерала є обовязуючі 5. Одночасно уповажняється п. генерала видавати кожочасні або загальні розпорядки що-до примінювання декрету про вживанне війська у виїмкових випадках (з дня 2-го січня 1919, Дн. Пр. ч. 1. поз. 80), як також після потреби роботи зміни в спосіб поступовання, передбаченім розпорядком ради міністрів про спосіб уживання війська для забезпечення загального ладу з дня 18. квітня 1919 р. (Дн. Пр. ч. 35 поз. 276). — Рада міністрів. Каменьські, Сосновські, Новак.

—«»—

З Буковини. — З Буковини одержуємо жмут вісток про найновіші події, анальоґічні до подій в Галичині: В Огородниках на Буковині вилетів поїзд разом з мостом у ріку. Дня 25 жовтня вискочив поїзд зі шин на лінії Карапчів — Глібока. Вечером того самого дня пустилася в рух якимсь дивним способом льокомотива з Чудина й попросту втікла з двірця. Того самого вечера урухомила якась сила вагони берегометського поїзду і гнала їх тим самим шляхом і в тім самім напрямі. Аж коло Пресікарин удалось їх задержати.

до варшавського сенату були вибрані з української обєднаної лісти Волині, Холмщини, Підляша і Поліся, знаходиться також одна жінка Олена Левчанівська.

Ми переконані, що нашому громадянству, а зокрема нашому жіноцтву інтересні будуть близчі біографічні дані про політичну діячку західних українських земель, що найшлися в польських межах.

Олена Левчанівська вродилася р. 1881 на Волині. Університетські студії відбувала частинно на історично-філософічному факультеті в Петербурзі і Москві, частинно у Відні. Музичну консерваторію покінчила в в Ляйпцігу.

З її громадянської діяльности слід підчеркнути ось які факти: вона основує „Український Клюб“ в Житомирі, була членом житомирської „Просвіти“ та членом редакції „Громадянина“ в Житомирі. Тепер є головою самаританської секції „Просвіти“ в Ковлі і Луцьку.

Про національно-політичний світогляд української сенаторки свідчить найкраще факт, що на зїзді новообраних українських парламентаристів в Ковлі, вона була найгорячішим речником повного бойкоту галицьких хрунів, т. зв. „хліборобів“.

Свій виступ у варшавському сенаті заінавгурувала п. Левчанівська маніфестаційним зложенням присяги на українській мові.

ВСЯЧІНА.

Нольська бранка в Галичині. В Східній Галичині оголошено військову бранку без винятку на народність і віру. Відбуваєєь вона так, як відбулись вибори т. є. насильством злочинним.

Ось зразок сеї бранки військової:

В Немирові, пов. Радехів, відбулась військова бранка дня 12. м. м. Ще попереднього дня приїхало в село військо (роґате) і поліція ляцька.

Виправа „валечного“ війська по кури. Дня 6. м. м. прийшло до села Солоне, пов. Заліщики, польське військо і розпочало свою роботу від того, що воно знає — від граблення.

Опісля, коли вже нагнали паші, почали грабити кури, бо їм і се придається. Досвіта 160 курий знайшлоєь в руках валечних побідників, які з гордістю вернули до Чорткова, щоб там подивляли їх відвагу.

—«»—

Культурний урядник а будущий ксенжуно. „Газета Цодзенна“ доносить: Біля трамваєвих пристанків увихаєєь якийсь бородатий, плюгавий тип з великою палицею у руці та чатує на веїдаючі і виїдаючі з трамваю пані і панни, яких переслідує, як се Поляки вміють — в найординарнійший спосіб. Оноді зачепив він молоду панну, а коли вона по польськи йому відповіла, почав кричати: „Пані ве, кто я естем? Естем агентем поліційнем і моґе од пані закондаць легітимацієн“.

Коли нападена дівчина зміркувала в чому діло, вдалась до поліційного комісара о поміч. Тут виявилось, що „агент“ польський називаєєь Вітолд Важущак і є студентом теольогії. Правда, нічого собі кандидат на „ксенжуня“?

Ну, а чия се вина? Най „Люд“ відповість...

—«»—

На злодію шанка горить. Побожний „Люд“ пише, що Екец. Митрополит обїхавши Америку, Канаду, вернув у Рим, щоб здати справозданне свят. Отцю зі своєї подорожі. Однак додає своє, що єя подорож мала характер політичний, бо Митрополит був на послуханню в американського секретара стану.

З того видко, що навіть „Люд“ має страх, щоб Митрополит не говорив з ніким, як поводитиєь Ляшня в Сх. Галичині. Так то справді, що на цілому світу нема такої держави, котра би так ніс

відства львівського, станиславівського повторюються спроби викликати заколот і анархію в часі виборів, уряд припоручає п. генералови боротися з бандами, які появилися на сих теренах і подбати знову прс повне безпеченство та спокійне переведенне виборчої акції. В тій цілі порішається аж до відкликання, що слідує: 1. Силою сеї грамоти іменується п. генерала начальником усіх військових частин, які є на області команди корпусів Львів — Перемишль, через що відається під накази п. генерала всі військові частини й начальство над ними на згаданій області. Рівночасно уповажнюється п. генерала нормувати спосіб уживання військ у крузі припорученого п. генералови завдання в межах загальної директиви. 2. Протягом ведення повіреного п. генералови начальства лишаться п. генерал

ним способом львокомоти́ва з Чудина й попросту втікла з двірця. Того самого вечера урухомила якась сила ваґони берегометського поїзду і гнала їх тим самим шляхом і в тім самім напрямі. Аж коло Пресікарин удалось їх задержати, тому не прийшло до ніякої катастрофи. На 27-го жовтня розбито динамітовою міною міст коло Новоселиці, жертвою чого впав поїзд. Сігуранца пошукує старанно за виновниками і каже, що є вже на сліді тайної терористичної організації, яка має 70 осіб. Заарештовано кількох залізничників. Дня 1-го падолиста підпалено лісного (Румуна) в Жучці. Шкода виносить 200,000 леїв.

Олена Левчанівська.

Як відомо, в числі сенаторів Українців, які в останніх виборах

сею образою сеї бранки військової:

В Немирові, пов. Радехів, відбулась військова бранка дня 12. м. м. Ще попереднього дня приїхало в село військо (роґате) і поліція ляцька.

Не великими успіхами увінчалась їхня робота, бо на 29 покликаних, зловили лиш трех, котрих жорстоко били по лиці та викрикаючи по культурному, як се лиш Ляшня знає: »кабане«, »к... твоя маць« і т. п.

Відставлено їх до побору і лиш двох асентеровано, третього пущено.

Подібне повтараєсь по многих місцевостях. І щож на се »Люд« скаже?...

Галлер різун пошед в одетавкен. Пшегльонд Вечорни доносить, що генерала Йосифа Галлера перенесено з діевої армії в резерву.

кретара стану. З того видко, що навіть »Люд« має страху, щоб Митрополит не говорив з піким, як поводитись Ляшня в Сх. Галичині. Так то справді, що на цілому світу нема такої держави, котра би так не дерла до гори, як Польша. Нема другого народу, котрий би так поводився на не своїй землі, як Польша в Східній Галичині з Українцями. Не дивуємось, що так пише, бо боїться, щоб лайдацтва ляцькі не вийшли на світло.

Можливість нової війни. Нова війна майже неминуча. Військо французьке збираєсь на границю німецьку. Генерал французський Геґоуте переніс ся з цілим штабом до Лісельдорф.

Нова польська фабрика троючих газів. В короткому часі польський уряд

— Так, брате!
— Коли так, то хіба й я женюся?
— А ну женися, братику, без жарту!
— А даси за мене свою сестру?
— Моя сестра сирота, а ще до того й бідна. А ти багач!
Давш чи не давш за мене свою сестру?
— каже Яків, та й став весільної свистати.
— Хоть обі, любчику! — кажу я, — я-ж...
— А гов! — крикнув нам хтось за плечми (а ми оце в саду розмовляли, уже в вечір) — Не роздавай усі, бо й мені треба лишити, хоть одну!
Ми обиздрілись, а мій жандарик молоденький стоїть за плечима, але лиш у мундурі, без зброї, та й паличка в руках.
— А це ви, — кажу, — пане мій золотий, янголе мій добрий, щосьте мене два рази від смерти відкупили? Пане мій дорогий!...
— Та бо гов тобі вже з тільким паньканням! — каже жандар. — Я вже й не пан, я такий мужик, як би й ви.
— Оце би то? — кажемо.
— Учора дістав абшит, Але нехай вам крайним словом скажу. Я дома не маю ні вітця, ні матери, ні родини такої, аби мені до душі. От задумав собі отут між вами оселитись. Маю пару грошей, куплю собі грунт гарний, покладу хату, справлю худобу, та й буду собі жити, коли Бог поможе, бо я знаю господарство.
Я так зрадив, Господи
— А ви ж би, — кажу.
— Та бо гов уже з тим тільким виканням! — грімнув жандар, — не кажіть мені »ви«, але таки по-парубоцьки »ти«.
— То най же буде й »ти«. А ти-ж би,

— кажу, — між нами простими Руснаками, хотів жити?
— Я, — каже Тайвер, — той руський край та сі руські люди так полюбив, що і не сказати. У вас, — каже, — так якось сердечне, звичайно, красно; а у нас, на тій вашій Німеччині, холодно, якось нудно!
— Та бо тобі треба женитися, — каже Яків до жандаря. — Без жінки не йде господарство в лад.
— А ти-ж як гадав? — каже жандар; — женитися відки голова! Що вже моя Оленочка та чарівочка діє? серце моє!
— Яка Оленочка? — питаюся.
— Або твоя сестра? — каже Тайвер.
— Як це?
— Отак це! ми двоє любимося, та й годі!

XIV.

Перед зеленими святками лагодимся ми всі три до весілля, Тоній, жандар оце, має вже і грунт свій і хату, і худоби чимало, а що вже не убрався гарно! По-нашому перебрався. Ногавиці на ньому чирчиківі, як той жар, сардак чорний, бланений, сорочка рантухова, через у пять пряжок, кребак у золоті та в павах, а келеф хороцький, такий уже, що такий! А сам хлопець — хлопець!... Сердешна Олена, що гляне на нього: так і зовяне. А по-руськи не рубає ні!... зроду ніхто-б не сказав, що це Німець; Руснак та й Руснак!

У тиждень перед весіллям, у неділю (вже і заповіді вийшли і пиво вже взяли), сидимо ми собі усі три, та радимось де-що, а я журюся.
— А ти що журишся? — питає Тоній.
— От журюся. Ви вже маєте кожний

свого дружбу, а я ще не маю. Та й не знаю кого-б то собі взяти?
— Або Андрій Сірмана? — каже Яків. Аж тут Марія (Яковова молода) без духу в хату.
— Бадічку, — каже, — за вами якийсь вояк питає?
— Де? — кажу.
— Та он за ворітьми!
— Чому-ж не йде в хату?
— Не хоче; — каже, аби ви до нього вийшли.
— А який він?
— Русявий, високий! очі, ак ті фіялки сині, а як говорить, то ув одно моргає.
Я не побіг, а полетів з хати.
— Бая, — кажу, — пане мій годний, соколе мій ясний, чи це ви!...

— Ба це таки я сам. Наш реґемент стоїть тепер у Чернівцях. Я чув, що ти женишся (бо я за тебе ув одно перевідував), от і випросився на 14 день на урльоп, щоб то в тебе погуляти вже, та погуляти! Чи добре я оце зробив?

— Ой, — кажу, — пане мій срібний, пане мій дорогий, орле мій сизий!... — а сам його так обіймив, трохи не задушу.
— Та гов вже бо, гов, — каже Тоній, сміючись. — Ліпше просім оцього пана, аби пішов тобі у дружбу.
— У підскоки! — каже Бая.

XV.

Тепер ми вже давно жонаті. Тоній держить мою сестру Олену, Яків Марію, а я знов Яковову Катерину. Такий то вже тривок між нами любий та милий! І грунта маємо, і худобу і паску, ще і ставок хочемо собі викопати. А з Тонієм та Яковом живемо собі, як ті рідні брати, сказано:

„Три — як рідні брати“. Скоро неділя або празник, а ми вже вкупі сидимо, радимось, балакаємо, а як нас охота збере, то і заспіваємо собі гарно, а ніхто вже так, як моя Катруся, серденько; як заспіває, то неначе в клиневий листочок запіє, а Тоній за нею на скрипку. Славно грає. А часом то згадаємо собі свої давні літа, як то ми бідували у світі, не знаючи долі. Тоді хіба поспуємо хвильку, але лиш хвильку, потім знов зрадіємо, звеселимось, та й порозходимось тихонько, гарно, звичайно сказано: щасливі. Лиш братик мій Онуфрашко, сизий мій, не обізветься між нами, не подивиться очима тими тихими та любими, не промовить речами своїми дрібними та розумними: як спить, так спить собі на цвинтарі поуз батенька свого та неньки. А мені все здається, що він не вмер, що він мусить відкіля надійти. Та, мабуть, не прийде вже, серце моє!

(Кінець).

ОГОЛОШЕННЯ

КАТЕРИНА АНТОНИШИН пошукує свого мужа **ВЛАЖКА** Антонишин, котрий перед осьма роками мешкав на кол. Вера Гварані на лінії Др. Лімейро.

Полишив жінку і двоє дітей на шакрі а сам виїхав до роботи в сторони С. Павля. Хтоби знав онім, най зволить ласкаво завітати Редакцію, або напише до неї самої.

має відчинити в Познані (в пруській Польщі) нову фабрику для винаходу і виробу троючого газу. Ся фабрика має бути філія великої державної фабрики для смертних газів у Варшаві. Поляки бояться Німців; говорять, що Німці видумали такий страшний газ, що жадна газова маска проти нього не pomoже.

Треба зазначити, що вибір троючих газів для військового вжитку є заборонений артикулом 171 версайського мирового договору, підписаного також і Польщею. Але в сім нічого дивного, бо звісно, що Польща не шанує своїх підписів ані міжнародних договорів

—«»—

Смерть грецького короля. Шишуть часописи, що король грецький Константин нагло помер.

—«»—

польські фяшисти

Варшавська польська газета „Курієр Поранни“ пише про організованне польських націонал-демократів на примір італійських фяшистів. Сей тайний союз польських фяшистів має називатись „Вільна оборона польської республіки“ і має мати мілітарно-політичний характер. Ініціатори сего руху стараються притягнути всю молодіж до сеї організації, котра складається з вільних корпусів названих „Галер“, „Довгор-Мусніцкі“, і „Пілсудскі“.

—«»—

ірляндська вільна держава

Ірляндія є вільним самоправним краєм.

В Дабліні, столиці Ірляндії заприсяжено звісного старого ірляндського патріота Темотея Гілі яко генерального говернатора Ірляндії. Ірляндський парлаємент вибрав своїм президентом Вилієма Косгрейва.

В цілій Ірляндії усунено британські прапори, а вивішено ірляндські помаранчево-зелено-білі.

—«»—

1,000,000,000,000 німецьких марок на новий рік

Німеччина провела вступ до...

Польська Теміда судить.

Рівночасно з повиню масових арештовань української інтелігенції у Сх. Галичині відбуваються там майже без перерви польські суди над Українцями, обжалованими за головну зраду проти польської держави. Дарма, що сам найвищий польський трибунал у Варшаві признав недавно, що такого злочину Українцям у Сх. Галичині закидувати не можна. Але щож, польська Теміда у Сх. Галичині — тричі сліпа. Процес ведеться за процесом. Один наглий суд за другим, важкі присуди викликають здивуванне й обуренне в цілім культурнім світі. А польська, тричі сліпа Теміда судить і судить... Засуд, виданий у процесі проти Федака й товаришів — гідний з кожного погляду сього ляцького трибуналу, що їх судив. Справедливість не належала й не буде належати ніколи до признак польських трибуналів. Степани Федакови присуджено за намірене вбийство воеводи Грабовського 6 років тяжкої вязниці з вчисленнем важкого слідчого арешту. Ф. Штика, Д. Палієва, М. Матчака, П. Яремійчука й Е. Забликевича засуджено за заворушення загально-го спокою — з виїмком Штика — на 2 і пів року тяжкої вязниці. Штика засуджено тільки на 1 і пів року тюрми. Решту арештованих, а саме: О. Коберського, Б. Гнатевича, В. Кучабського, В. Голубовича, І. Білецького, М. Тофана й О. Горобійовського звільнено й вони вже опустили тюремні мури. — Попри процес проти Федака й товаришів відбулася — як ми вже подавали — розправа проти б. підполковника У.Г.А. М. Федоровича, якого засуджено на 15 років тяжкої вязниці, хоч розправа виявила, що цілий ряд злочинів, закидуваних обвинуваченому, висаний з пальця! — Дня 21. листопада стали перед наглим судом у Стрию студенти учительської семінарії в Долині Гриць Янчур, Іван Яросевич, Махайло Бардиш та Ілько Кобрин

село до кінця. На пікніку устроєна була так зв. »шураска«, фантова льотерія, »колесо щастя«, що забавляло гостей так, що ті і не стямились, коли прийшов час вертати домів. Справді, такої гарної і веселої забави Прудентопіль давно вже не бачив.

Признанне і подяка в першій мірі належить Вп. п. полк. Іванови Лехови і Др. І. Лехови (молодшому), котрі много причинилися до збільшення урочистости і веселого настрою гостей, як також за їх працю в приготуваннях і щасливий перебіг забави.

Много труду і праці поклали в сім ділі, так в приготуваннях як і підчас забави, п. Мартин Гарбачевський, п. Петро Комніцкий, п. Дм. Ярема і п. Мих. Саламаха.

Вп. п. В. Войтовичови складає товариство подяку, що позволив місця, где пікнік відбувся.

Честь їм за се! Ціле товариство складає на сім місци щире, сердечне подяку за прихильність та працю.

—«»—

Дня 10. с. м. прибув до Куритиби сенатор Парани, Др. Афонсо Камарго, витаний сердечно народом.

—«»—

Дня 12. с. м. помер знаний в Куритибі Андрій Баррос. Покійний був взірцем праці, взірцем християнина. Доробившись гарного маєтку, умираючи записав ціле майно на добродійні інституції і цілі.

—«»—

З півн. Америки прибув матеріал на будову моста, котрий має получити місто Флоріянополіс зі станом С. Катаріна.

—«»—

Дня 1. лютого с. р. починається школа під зарядом Прп. СС. Служебниць в Прудентополи і в оселях: Іваї, Есперанса, Дорізоні, Ірасемі. Українці! Записуйте свої діти і посилайте до сих шкіл.

—«»—

До С. Павльо через рік 1922 прибуло з Європи, особливо з Італії 28 200 осіб

не білений, словом — був цей дім прибіжищем та головним гніздом т. званих »bichos de pé«.

Хто видів дім цей перед місяцем, нині не пізнавби його. Цілий льот оббитий штахетами, сам дім гарно вибілений, а двері і вікна помальовані. А внутр: сцєна зрєставрона, 2 1/2 метровий стіл, лавки, крісла, буфет і все инше в якнайлучшій густі викінчено. Тому всему мусимо завдячити нашому хоч молодому еще, але рухливому режисерови, та всім аматорам, які, щоби привести дім до порядку і харности, а задля браку часу мусіли працювати ночами, без найменшої нагороди грошевої, тільки задля почуття патріотичного, для добра Союзу та на славу цілої нашої великої кольонії Іваї.

Крім згаданої праці наших аматорів коло дому філії Союзу, устроили на свята Рожд. Хр. два представлення: »Семе не кради« і »Вертеп«. Аматори майже усі написалися знаменито в своїх ролях. Дохід був гарций, тільки показалося, що дім був затісний для гостей. Однак наші аматори і про це памятають і хочуть в короткім часі приступити до побільшення дому, однак числять, що філія Союзу стане їм рівнож і в цім ділі до помочи.

Рівночасно вибрано спеціальний комітет, який займається збираннем жертв, з яких хоче устроїти на Йордан лейлон, з якого дохід призначено на дім Тов.

Під цю пору, наша філія Союз числить 116 членів, які мож розділити на дві категорії, а то: 70 активних, а 46 пасивних. Однак є надія, що число членів буде збільшалосє з кождим днем, бо аж тепер заворушилися у нас до праці на поли народнім.

Григ. Козань.

Іваї, 16—1—923.

Останні листи

ПЕТРА ШЕРЕМЕТИ і СТЕПАНА МЕЛЬНИЧУКА.

Дорога Мамо, Ви Батьку і Ви, Дорогий мій Вуйку!

Не рада Вам вістка — дай Боже, щоб Ви могли так спокійно читати і переживати, як я. Я умираю за праве діло, за Вас, Дорогі мої, за бідних моїх земляків — умираю. Страшне слово, та не страшно мені. Я спокійний за себе, та як тяжко віді-

ські прапори, а вивішено ір-
дські помаранчево-зелено-білі.

—«»—

**1,000,000,000,000 НІМЕЦЬКИХ МАРОК НА
НОВИЙ РІК**

— Німецьке правительство дру-
кує далі безупинно великі маси па-
перових грошей в багатьох держа-
вах і приватних друкарнях в Ні-
меччині

За останніх шість днів надруко-
вано нових 110,300,000,000 німець-
ких паперових марок.

Тепер Німеччина вже має 754 мі-
ліярдів паперових марок.

Безперечно, що весь сей папір
не представляє вартости.

—«»—

**УГОРЩИНІ ГРОЗИТЬ РУІНА ІЗЗА АЛІАН-
ТСЬКИХ „ВОЄННИХ ВІДШКОДОВАНЬ“**

— Угорське правительство вис-
лало до Лондону на аліантську
конференцію предст. в справі від-
шкодовань, котрий заявить аліант-
там, що Угорщині грозить руїна,
якщо вони не кинуть гадки про
стягане з неї воєнних відшкодовань.

—«»—

**СОЮЗНИКИ ЛЕНІНА ВИГАНЯЮТЬ МІ-
ЛІОН ГРЕКІВ З ЇХ ПРАДІДНИХ ОСЕЛЬ**

Турецька делегація повідомила
аліантів, що турецьке правитель-
ство в Ангорі (в Малій Азії) пос-
тановило викинути всіх Греків з
Малої Азії, з Царгорода і східної
Тракії. Число тих Греків, котрих
Турки викидають з прадідних ос-
сель, виносить мільон душ. Упо-
важнений Туреччини Ісмет паша
заявив, що його правительство
призначило Грекам на виїзд з їх
осель два тижні часу.

Аліанти прийняли сю заяву спо-
кійно і без протесту.

—«»—

ГРЕКИ ГРОЗЯТЬ ТУРКАМ ВІДПЛАТОЮ

В кругах грецької делегації за-
являють, що як Турки виженуть
Греків з Туреччини, то Греки ви-
женуть Турків з Греції.

В Греції є до 400,000 Турків, я-
ких Греки вигналиби зі свого кра-
ю, якби Турки вигнали 1,000,000
Греків з Туреччини.

Ширіть „ПРАЦЮ“!

них обвинуваченому, вистаній з
пальця! — Дня 21. листопада ста-
нули перед наглим судом у Стрию
студенти учительської семінарії в
Долині Гриць Янчур, Іван Яросевич,
Махайло Бардиш та Ілько Кобрин
під закидом, що вони дня 4. листо-
пада о год. 7. вечером виконали в
Пацикові замах на „кандидата“ до
польського союму у Варшаві Ілька
Матійчина з ціллю позбавити його
життя. Янчура засуджено на 20 ро-
ків тяжкої в'язниці, Яросевича на 6,
Кобрин на 10 років тяжкої в'язни-
ці, а Бардиша звільнено. — При
кінці приходиться нотувати новий
подвиг польської Теміди у Східній
Галичині: процес т. зв. „Юрівців“,
який розпочався дня 22. листопада
у Львові. Сей процес — се закін-
ченне тої пропамятної провокатор-
ської комедії, що її уладили поль-
ські конфіденти поліції дня 30. жов-
тня м. р. комуністичним конгресом
у забудованнях Св. Юра, щоб та-
ким чином кинути бажане їм сві-
тло на українське духовенство. Всіх
обжалованих поділено на три гру-
пи. Першій групі закидується про-
від комуністичними організаціями,
другій приналежність до тайних
комуністичних організацій, третій
комуністичну агітацію. Вислід сьо-
го процесу подамо нашим читачам
в своїм часі до відома. Покищо за-
значаємо характеристичний факт,
що обжаловані комуністи протесту-
ють один по одному на розправі
проти судження їх на непольській
території польським судом!

З Бразилії.

Пікнік. Заповіджений пікнік, який
устроїла філія Укр. Союзу в Пру-
дентополи в день Йордану, випав
при чудово сиріяючій погоді над-
звичайно гарно. Забава ся по-
чалася о год. 10-ій зраня і трива-
вала майже до 4-ої пополудни.
Взяло в ній участь множество на-
роду, так Українців як і чужин-
ців і миле вражіння малося бачу-
чи, як ці всі, що були на сій за-
баві, чужинці і наші, з правдиво
братерською любовію бавилися ве-

оселях: Іваї, Есперанса, Дорізоні,
Грасемі. Українці! Записуйте свої
діти і посилайте до сих шкіл.

—«»—

До С. Павльо через рік 1922
прибуло з Європи, особливо з
Італії, 38.300 осіб.

—«»—

Виставу бразилійську відвідало
в день нового року 120 тисяч о-
сіб.

Вісти з „Укр. Союза“

Філія „Укр. Союза“ в колонії Іваї.

На загальних зборах Тов. ім. Т. Ш.
які відбулися дня 27—11—922; по ріж-
них дискусіях приступлено до вибору но-
вого відділу, в склад якого увійшли слі-
дуючі добродії: Павло Подолян голова,
Дмитро Берегулька заст., Григорій Козань
секр., Андрій Питльованців касієр, Петро
Череватий бібліотекар, Юстин Гнатів, Сем-
ко Бутин, Юрко Костюречко та Олекса
Давидовский яко члени відділові; Ілько
Питльованців, Никола Катеринюк, Григо-
рій Тарас і Григорій Павлина контроль-
ори, Мартин Гуйда та Стефан Галян го-
сподарі буфету.

Відтак збори ухвалили, що від 1-го
січня 1923, наше Тов. ім. Т. Ш. присту-
пає яко філія до Укр. Союзу в Бр.

Опісля зайшло важне питання, а імен-
но: чи вписове і місячні членські вклад-
ки, мається пересилати половину (після
статута Укр. Союзу) до центральної каси
Союзу, чи покищо стриматися, задля це-
го, бо на біжучий рік, наше Тов. має
виплатити свій довг, яко послідні рати за
дім, в квоті 1.000\$000. З цього вийшла
така резолюція: щоби за посередництвом
»Праці« (яка є органом Союзу) зверну-
тися до Головної Управи Укр. Союзу в
Бр. з проханням, щоби нас звільнено від
цього до кінця б. р. задля сплачення так
пекучого довгу, який тяжить на нашій
філії.

В рамках нашої філії Союзу, відновлено
також »Аматорський Кругок«, до якого
вибрано д. д.: Івана Клячковського режі-
сером а Теодора Павлину помічником.

Хотяй еще короткий час, як у нас від-
новлено »Ам. Кр.«, то треба подивляти
таку величезну працю наших аматорів,
якої в так короткім часі доконали.

Не так давно еще, стояв дім Тов. май-
же зруйнований; без огороди, обдертий і

Не рада Вам вістка — дай Бо-
же, щоб Ви могли так спокійно
читати і переживати, як я. Я уми-
раю за праве діло, за Вас, Дорогі
мої, за бідних моїх земляків — у-
мираю. Страшне слово, та не стра-
шно мені. Я спокійний за себе, та
не за Вас. Я знаю, як тяжко віді-
бється це на Вас усіх. Будьте муж-
ні, будьте непохитні і спокійні, як
я, о це Вас прошу. Це моя остан-
ня просьба. Я хочу спокійно вмер-
ти і Вас прошу о спокій. За що я
вмер? Чого я вмер? Вмер за те,
що ціллю життя мого було і змі-
стом. Я вмер за Вас. Дорога, якою
я йшов, була постелена мені Ва-
ми — за Вашу любов, за любов
до бідного мого народу кладу го-
лову.

Дорогі, не плачте, така Божа во-
ля — так треба. Ви, Вуйку, Ви
теж мученик за Україну. Подякуй-
те Вп. Старосольському, Вп. Бара-
нови і Юрчинському, які так рев-
но боронили мене на суді, подя-
куйте від себе і за мене за їх труд
і братську допомогу, за те, що не
дали мені вмерти, не давши пізна-
ти, (2 стрічки сконфісковано).

Лиха доля положила кінець мо-
йому молодому життю.

Любі мої, Дорогі мої, Ви всі рід-
ні — ви сестрички, браття Володю
і Федю, (2 стрічки сконфісковано).
Будьте друзями бідного. Пан сер-
ця не має. Пан живе коштом сла-
бого.

Я вмираю, Друзя, я вмираю, най-
дорощі мої. Тебе Дорцю і Федю
прошу, напишіть Шурочці до Бер-
дичева, себто Лесі, що я вмер, що
мене нема, вона мене жде, вона
мене сподівається.

Подякуйте їм за їх дороге сер-
це, від судьби не втечеш.

Пращайте, пращайте. Іду від Вас,
але мій дух буде вітати серед Вас.
Не плачте, Я Вас прошу, не ту-
жіть, так було треба, (2 стрічки
skonфісковано).

Цілую, цілую, Вас усіх, за щий
вік крім прикростей та жалю втіхи
я не приніс. Нещасливий Ваш син,
Мамо, та одним щасливий, що вми-
рає за народ, а смерть така легка
мені.

Ваш Петро (Шеремета).

Корнило Брушельницький.

Український жовнір-ізгой.

Образки з життя інтернованих частин Української Галицької Армії.

Загал американської української еміграції знає, що є на чехословацькій території українські емігранти Галицької Держави, а то: політичні емігранти, звичайні втікачі з під утиску ляхського, та частини української Галицької Армії.

Та як видно з численних листів американських Українців та дописів в американській українській пресі тамтешній загал не знає нас добре хто ми, що нас сюди загнало, що тут робимо, як живемо, і до чого стремимо.

Щоби дати можливість ближше нас пізнати і нами зацікавитися, буду старатися іменем управи нашої допомогової централі «Самопоміч», кинути кілька лучів світла на життя і працю тої частини Української Галицької Армії, що розміщена була раніше в таборі ліберецьким а тепер в таборі в Йозефові.

Серед гарної, гористої околиці, покритої чащинними лісами і гарно справленими полями і сіножатями, над торговельним містом Ліберець (Райхенберг), що кипить своїми проявами модерного життя, у стіп гори Єжик, на котру щоденно прямувало чимало прогульковців, серед гарних і частих навкруги видніючих німецьких сіл і присілків, розложився табор, давнійше для полонених, а тепер приют для частин Української Галицької Армії. Складався він з двох більших комплексів бараків, що за часів Австрії доходили до трох соток.

Баракі чорні, пообдирані, денеді поперевертані, воняючі стухлістю і пусткою. Скрізь грязке болото, сміття і проче подібне. Цілий табор представляє з пташиного лету на тлі гарної доколичної природи як три величезні струни плямистого тифу на гарнім чистім тілі молоді людини.

Серед бруду, плісня, гриба, тяжкими переживаннями змучені, виголоднілі і подекуди покриті ще не малими роями насікомців, що лазили по під чорні і подерті сорочки та примушували їх жертву давати позначки життя і руху, без

приїхала решта нашої станиці з Відня, так що під кінець листопада тогож року, в ліберецьким таборі були зібрані частини нашого війська з різних сторін, з ріжними напрямками, переживаннями і плянами на будучність, з ріжними вдачами, а що найголовнійше, з ріжним степенем інтелігенції, національної свідомости і з ріжним степенем охоти і вигривалости до праці.

Мимо зазнаних ріжниць ми почували себе рідними, старалися підійти оден до одного, пізнатися краще та витворити щось спільного, щось, що в будучині малоби світити на взір стовпа огненного над українською військовою еміграцією і давало нашим будучим поколінням матеріал зрозуміти наші поступки, пізнати нашу вартість, дивитися на нас як на справжніх борців за Свободу свого народу, ставити нас за взір будучині та цінити нас так, як цінять своїх легіонарів инші, нам подібну судьбу переживші народи як Чехи, Серби і т. д.

Та на жаль в початках консолідація в тім напрямі не була можлива. Причини були ріжні, так духової як і фізичної натури.

Найкраще почувала себе духово і фізично група поворотнів з Італії. Було їх під цю пору 57 старшин і понад 300 стрільців. Се бувші жовніри австрійської армії, що боролись до послідної хвилі на італійським фронті і котрих зловна судьба, по проголошенню завішення оружжя загнала в полон і відірвала від активної праці при будові своєї держави. Се були ті рештки свідомих людей, що зорганізувавши в Італії до місяця жовтня 1919 року 36.000 українських полонених з Галичини, мали з ними виїхати через Одесу на Велику Україну, се рештки тих, що зазнавши розчаровання по знаних нам подіях з місяців жовтня і листопада 1919 р. на Великій Україні, зі встидом і розпукою дивилися, як ляхські комісарі нищать їх працю біля організації народнього війська в Італії, як заманюють наших національно менше зрілих братів — так старшин як і стрільців — до повороту «до дому», і висилають як на глум тисячка за тисячкою мов безглузду худобу. Се ті, що виїхали послідні з Італії і одинокі, що виїздили з відтам під назвою «українського транспорту» з вивішеним синьо-жовтим прапором. Се ті, що

УЧИТЕЛІ Й УЧИТЕЛЬКИ!
Замовте собі одинокий студенський вістник

„ПОСТУП“

Виходить що місяця та поміщує гарні оповідання, стихи, як також обширні научні статі з ріжних областей знання. Передплата в Бразилії вносить лиш 4\$000. Адреса: «POSTUP» — Leópolis, ul. Dominikanska 11. Europa, Galicia Oriental.

Часопись для молоді і дітей:

„Наш Приятель“

Адреса: OO. Vasyliany — Zovkva
Galicia Orient. — Europa

Можна замовляти теж і через Редакцію „Праці“ в Прудентополи.

PHARMACIA POPULAR

— de —

O. Santos Pacheco
Prudentopolis Paraná

Великий склад дрогуерії і хемічних продуктів. Можна набути ріжні ліки гомеопатичні та инші ліки на ріжні хороби.
Ціни догідні.

Іван Сакс

(РІЗНИК)

Подає отсим до відома, що купує всегда кожду скількість безрог та рогагу худобу, за які платить добрі ціни.

Prudentopolis, Praça da Matriz.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополис — Лінія Іваї

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

Отсим поручаю місцевим Українцям і доколичним мій sklep заосмотрений в ріжні річи, корінні і напитки, як: мука національна і аргентинська, цукор білий і маскавіньо, цукорки, риж, хміль, свічки стеаринові, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, гоубаду, оселедці в лятах, компоти, як: абакаші, псеики, оріхи кокосові, суніці, фіґи, амиші і инші;

НАПИТКИ КРАЄВІ — як: моретіяна без сумніву справедлива, лікери, фернет, біттер, пиво ріжних марок, вино натуральне і перепароване, спиртус 40 градусів, коньяк, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЕ КУХОННЕ — рондлі, баняки, варешки, лижочки, ножі з доброї стали і инші РІЛЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, як: цвяхи, фойси, рикалі, завіси, дріт колючий, дріт до цвіток, серпи, сапи, бомби металеві, а вквіци РІЖНІ ДРІВНІ РІЧИ — як: кошники, зеркала, паста до черевиків, перець, гвоздики, галочки мушкательові, сода до мила, бікарбонат, шітки до підлоги і коней, сита, зошити, пера, олівці, таблички, рикалі, атрамент, сірка, сірники, відерка до води, згребла, школятири, і т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і инші продукта кольоніальні.

ПОРУЧАЮ рівнож свої виробы масарські — ковбаси, салами, емалець, солонину — а все те по приступних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважаннем

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛИ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Резиденція: Prudentopolis

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великім шпиталі S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Dr. Carvalho

мистого тифу на гарнім стім тілі молододі людини.

Серед бруду, плісні, гриба, тяжкими переживаннями змучені, вигодовані і подекуди покриті ще не малими роями насікомців, що лазили поїд чорні і подерті сорочки та примушували їх жертву давати позначки жпття і руху, без сотика в кишени, без надії скорої і видатної опіки і помочі, здані на ласку і неласку господарів, що дозволили користуватися правом захисту, серед безнастанних вітрів і дощів, від котрих повно було води в наших гробом смердичих бараках, в товаристві миший, щурів і прочого плюгавства, начинали ми своє життя на еміграції і плянували роботу на будуче в хосен нашої Державности і меньше освіченого брата.

Чи могли ми взятися з розгоном до праці?

На се не може відповісти той, хто в своїм життю чогось подібного не переживав.

Табір в Ліберці був в першій мірі призначений чеською владою для українських жовнірів поворотців, що виїхали з італійського полону 6. липня 1920. а перебувши в Австрії липень і серпень, приїхали сюди 5. вересня тогож року.

Та в межичасі призначення сего табору змінилося а то по причині, що

1) до табору української бригади в Німецькім Ябліннім напливало що рає більше втікачів старшин і стрілецьтва з Тухолі та иньших ляцьких таборів,

2) що 30. серпня 1920. року перейшла на територію чсл. Республіки послідна галицька уоружена військова частина так звана «Група Генерала Кравса».

3) що за сею послідною передили рептки розпорошеної нашої армії бутьо з оружєм, бутьо як звичайні втікачі і так в дуже короткім часі число галицької української військової еміграції в чсл. Республіці зросло до поважних тисяч.

Чеське правительство видало розпоряд котрим переселило всім втікачів з таборів полонених Польщі, а тепер перебуваючих в Німецькім Ябліннім, до табору в Ліберці, а рівночасно перевело сюди також частину групи ген. Кравса разом з ним. Частину тоїж групи полишили на Підкарпатській Україні по так званих робітничих відділах з осередком в Ужгороді.

В першій половині листопада 1920.

ших національно менше зрілих братів — так старшин як і стрільців — до повороту »до дому«, і висилають як на глум тисячка за тисячкою мов безглузду худобу. Се ті, що виїхали послідні з Італії і одинокі, що виїздили з відтам під назвою »українського транспорту« з вивішеним синьо-жовтим прапором. Се ті, що почували в собі дисципліну, що не розуміли політики у війську і не могли поняти ідучих за нею інтриг і безладдя у військової організації. Се ті, що мали, можна сміло сказати, відносно свого числа найбільше зрівноваженої інтелігенції, не мали за це між собою вищих військових чинів.

Мали они свою чисто національну ідеологію, почували себе сконсоліованою групою, хоч декуди і особисто ворогували, то всеж таки в загальних справах виступали все солідарно, певно виразно, твердо і рішучо. Особисто не мали собі нічо до закиду, за собою не мали нічо неясного, і оправданія або вияснення, вимагаючого і тому тішилися вже з початку загальним довірем.

По причині, що не перебували практично революції, а знали її лише з теорії, являлися ідеалістами і дивилися на прибувших з Великої України активних борців за Свободу і Державність нашого народу так, як повинні були дивитися, дивилися на них як на героїв, на Носителів Державности і сподівалися, що товчок до дальшої праці виїде від них, котрим в нашій громаді належалося перше місце, а саме, від прибувших з Великої України.

Були вони рівнож числом за слабі — хоч не інтелігенцією — щоб зняти провід праці в свої руки, як також побоювалися можливого закиду, що яко теоретики хотілиб вчити працювати тих, що вже в практиці цю роботу перебували.

Та хоч не хоч, праця яка оісля в таборі зачалася, оперлася в першій мірі на інституції і матеріяли, які привезла зі собою італійська група і праця та мовчки ствердила, що напрям і товчок до всякої роботи дала в поважній мірі ся вправді мала, але зорганізована, духом одноцільна, нерозбита громада.

(Далі буде)

Оголошення.

НА ПРОДАЖ 4 льоти з помещанням, ПЕКАРНЯ і дім принагідний на венду. Зголосуватись до Миколи Стельмашука в Дорізоні.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великім шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні. Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікара Українця, перед котрим своєю мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

Резиденція: Prudentópolis

Rua Major Carvalho

BEVAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитика, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женьжибре; ГАЗОВИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поручас Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escrinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITIBA — Caixa Postal 180